

Vendégforgalom a szegedi színházban

Egy felújítás és egy bemutató a Szegedi Nemzeti Színház e heti újdonsága. A korábbi elmaradt *Faust*-ot ma, kedden este láthatják, az idei évadban először, a Kodály-bérlések: Gounod operáját két év után újítja fel a szegedi operatársulat, s ma *Csala Benedek*, a későbbiek során *Pál Tamás* vezényletével. A szereposztásban egyetlen változás: Siebelt a színházhoz idén szerződött *Perei Irén* énekl. Hét végén, szombaton este 7 órától *Csehov* darabját, a *Cseresznyés kert* mutatja be a prózatársulat, *Léner Péter* rendezésében; a színház új főrendezője ezúttal mutatkozik be a közönségnek. A díszleteket és jelmezeket *Gyarmathy Agnes* tervezte. A főbb szerepekben: *Bartha Mária*, *Faluhelyi Magda*, *Kovács János*, *Szabó Kálmán*, ifj. *Újlaky László*

és a még főiskolás *Nagy Anikó*. Ezekben a hetekben jelentős vendégforgalmat bonyolított le a színház. *Lope de Vega* vígjátékával, a *Kertész kutyájával* november 2-án a jugoszláviai Zomborban, másnap Szabadkán léptek föl. *Mozart* operájának, a *Figaro házasságának* tavalyi nagy sikerű előadásából ad ízelítőt Temesvárott *Pál Tamás*, *Berdál Valéria*, *Gyimesi Kálmán* és *Vághelyi Gábor*, akik vasárnap mutatkoztak be a romániai közönségének, s ma, kedden másodszer lépnek színpadra. Ezekben a napokban debütált a *Cigánybáró* Ankarában, rendezője a szegedi *Horváth Zoltán*, aki a magyar-török kulturális egyezmény keretében látogatott a török fővárosba. Ugyanennek az egyezménynek során

november 16-án a szegedi színház *Don Pasquale* előadásában török vendégművész, *Müfide Özgüç* énekl. *Norina* szerepét. A magyar-jugoszláv kulturális egyezmény értelmében december 2-án és 3-án Szegeden vendégszerepel az Újvidéki Opera. *Nikola Hercigonja: Jama* című szcenírozott oratóriumát mutatják be, mely a második világháborúban hősi halált halt partizán-írónak, *Ivan Goran Kovacsik*-nak poemája nyomán készült. Viszonzásképpen a szegedi operaegyüttes december 21-én Szabadkán, másnap Újvidéken viszi színre *Mozart* operáját, a *Figaro házasságát*. Megelőzően pedig a szabadkai közönség láthatja, december 15-16-án. *Csehov* drámáját, a *Cseresznyés kert* a szegediek előadásában.

Optimista tragédia

„Nem a megszokott realista módszerrel írtam, hanem bizonyos mértékig más-ként. Hogyan nevezem? Hogyan határozom meg? Majd mások elnevezik, meghatározzák. Nem sietek, a stílusnak, vitáknak, kísérletezéseknek sok csomóját kell itt kibogozni. Egyet tudok: nem a terminológia a lényeg.”

Fentieket *Vszevolod Visnyevszkij* írta az *Optimista tragédiáról*. Valóban, nem a terminológia a lényeg: az 1933-ban írt dráma máig él. Elsősorban feszült cselekményének köszönhetően, amelynek minden epizódja egyetlen cél szolgálatában áll: megmutatni a forradalom emberi arcát.

Igaz volt Visnyevszkijnek abban is: „...a stílusnak, vitáknak, kísérletezéseknek sok csomóját kell itt kibogozni”. Először is: kísérletezett ő maga. 1929-ben írt drámaciklusa, az *Első Lovas-hadsereg* után a szétföredezett komponálás miatt érték vádakat, számon kérték rajta a hagyományos dramaturgiai egységeit. Az író szándéka szerint az *Optimista tragédia* ilyen, drámatechnikailag is „egységes, egész” mű. Valójában mégis magán viseli Visnyevszkij dramaturgiájának korábbi jellegzetességét: ennek szöveget is gyorsan egymást váltó, laza kapcsolatos epizódokból szötte.

Kísérleteztek és kísérleteztek a darabot műsorukra tűző színházak, vagy inkább a rendezők. Feldolgozták már filmen, az ünnepi műsorban bemutatva vasárnap a Magyar Televízió. Szintén kísérleteztek.

Sándor Pál rendező — *Halász Mihály* operatőrrel „szövetkezve” — mintha csak Visnyevszkij fent idézett mondatai közül az elsőre hallgatott volna, a „realista módszert” és a „bizonyos mértékig másként”-et igyekezett a tévéjáték-műfaj megszabott határai között vegyíteni. Okos törekvés, mint látható, akár a szerzői utasítás követéseként is felfoghatnánk, csak a végeredmény nem egészen az, amit elvárnánk.

Az epizódok váltakozásán kívül váltakoztak a tévéjátékban a műtermi és a külső helyszíneken rögzített felvételek; váltakoztak ezenkívül a színészvezetés módjai: a rendező hol „realista”, hol „valami más” játéktípust kért. A természetes és a jelzészerű helyszínek és akciók variálása ugyanazon játékban még nem baj, csak féltő, hogy a legapróbb következtelenség zavart teremt, és hatást rombol. Az *Optimista tragédia* tévéváltozatában volt ugyan ilyenféle következtelenség is, de a több zavart az okozta, hogy — paradox módon — a stíllizált, jelzészerű helyszínek-

hátterek némelyike túl direkt, a műtől idegen utalásokat közvetített. Az aktuális veszélyeivel a tévéjáték alkotói is tisztában vannak, bizonyították erre a dramaturgnak, *Szántó Erikának* a kritikát előre „kivédő” mondatai a műsorújságban. Nyilván nem is rajta múlt, hogy a záróképpben nagyon is mást idézően bonyolult és hatalmas acélserkezet-háttér emelkedett — a drámával való minden kapcsolatot nélkül; nem kapott megfelelő funkciót a komisszár halálához választott helyszín sem.

A hasonló példákat még sorolhatnánk egy darabig, a

lényeg azonban az: részben a fentiekben jelzett okok miatt nem sikerült öntörvényű, televíziós művé „fogalmazni” az *Optimista tragédiát*. Kísérlet maradt, és ebben a minőségében becsülendő, mert számos lehetőségét felvillantotta a tévé, feldolgozás lehetséges módjainak. Azok a nézők, akik színházi, mozi vagy olvasmányélmény birtokában látták a tévéjátékot, összehasonlíthatnak — a nyilvánvaló többség — akik most találkoztak először Visnyevszkij darabjával — úgy tetszik, megérdemelt volna egy drámahűbb adaptációt.

S. E.

Vetélkedő

Érdekes és kétségtelenül hasznosnak ígérkező vetélkedősorozat kezdődött szombaton délután a televízióban. *Fiatal mérnökök és közgazdászok* ismertették — illetve ismertetik november további szombatjain — a néhány hónappal ezelőtti országos döntőre elkészített pályamunkáikat, amelyeket — legalábbis részben — máris alkalmaznak a vállalatoknál. Az országos döntőt a KSZV szegedi kenderfonógyárának csapata nyerte meg; a szegediek kívül még öt cég fiataljai szerepelnek a televíziós vetélkedőn. November 20-ig valamennyi *Fiatal Mérnökök és Közgazdászok Tanácsa* — FMKT-csoport pályamunkájával megismerkednek a nézők, végül 27-én egyenes adásban láthatjuk az eredmények összesítését és az eredményhirdetést. A kenderfonógyáriak bemutatkozására november 20-án kerül sor.

Az első adásonapon a Vízügyi Tudományos Kutató Központ — a VITUKI —, valamint a Magyar Vagon- és Gépgyár ifjú szakembereinek a pályamunkájával ismerkedtek a nézők az územekben korábban készített riportok, s a stúdióbeli vetélkedő megtekintésekor. A dolgozatokban leírt elképzelések várható hasznát először a vállalatok vezetőinek kellett hozzávetőleg meghatározni, s hogy ne a levegőbe beszéljenek, a három százalékát néhány napon belül meg kell fizetni egy csekkszámlára. A pénzből hamarosan tanulmányútra küldik a vetélkedő résztvevőit. A zsűri a pályamunkák népgazdasági hasznát ismertette, s igazságtételt a fiatalok vitáját követően. A csapatok ugyanis jelképesen 3-3 ötletet adhattak el egymásnak maximumán 100-100 ezer fo-

rintért, s a zsűri állapította meg, hogy az adásvétel igazságos volt-e, vagy sem. A csapatok közötti sorrendet végül a vállalati vezetők által meghatározott összeg, a népgazdasági haszn és a vásár során szerzett pénz határozta meg. A végső jutalmazásról még annyit, hogy a pályamunkákat bármelyik vállalat megveheti, amennyiben befizeti a három százalékos összeget. A pénzt ugyancsak a tanulmányúton használják föl a fiatalok.

Fiatal mérnökök és közgazdászok tanácskozzatok, de keveset, s inkább dolgozzatok — hallottuk a műsor végén Aladárnak, a szegediek robotemberének a szavait. Okos figyelmeztetés, de nem csupán és nem is elsősorban a címzeteknek kell ezt megszívlelniük. Jó lenne, ha a pályamunkák megvásárlása mellett a gondolatot vagy inkább jelstőt is magukévá tennék mindent a fiatalok és az idősebbek egyaránt.

Sz. J.

A vizsgálat eddigi megállapítása Gázzivárgás okozta a szolnoki robbanást

Amint arról a sajtó korábban hírt adott, november 2-án Szolnokon, a Tóth Ferenc utca 1-3. számú házban gázrobbanás történt. Tizenhároman veszítették életüket. A 13. áldozat, Talmács Alajosné 63 éves nyugdíjas holttestét is megtalálták. A szerencsétlenség időpontjában a ház lakói közül eltűnt Balázs Ferencné 64 éves nyugdíjas, akit a rendőrség keres.

Zene és közművelődés Beszélgetés Weninger Richárdal, a szegedi zeneakadémiai tagozat új vezetőjével

Szeged zenei élete kevesebb lett valakivel, kinek jelen- vagy távolléte korántsem közömbös. *Kedves Tamás* a zeneakadémiai szegedi tagozatának éléről távozott a debreceni — hasonló — tagozat élére (papíron tehát a dolga ugyanaz ott, mint itt volt), s ha most fölemlegetnénk, hogy a szegedi konzervatórium nevelte, az akadémiaórára ide tért vissza, s mint tagozatvezető a szegedi szimfonikusok első csellistája, s a város zenei életének jeles szervező egyénisége volt, így indult tovább — kérdezhetné bárki (kérdeztem magam is tőle), miért. Hasztalan. Ígérte, elmondja, aztán mégsem tette. Ő tudja.

Viszont ennyi röpke bevezető nélkülözhetetlen az alábbiakhoz, ahol is éppen utódát, a zeneakadémia új tagozatvezetőjét mutatja be: *Weninger Richárdot*. Akiknek netán ismeretlen, mert hát sokan láthaták-hallhaták hangversenyeken, operaelőadásokon — hárfaművész. A szegedi konzervatóriumban tanult, a Radnótiában érettségizett, s miután *Rékai Miklós*, *Lubik Hédi* tanítványaként 1960-ban diplomát szerzett Budapesten, két esztendő az NDK-beli Quedlinburg és Zittau színházai-ban töltött mint korrepetitor, karigazgató, hárfajátkos. 1963-ban szerződött a szegedi színház zenekarához, később a Tömörkényi művészeti szakközépiskolában, 1972-től pedig az akadémiai tagozaton oktatott. Szeptembertől nemcsak az intézet vezetését örökölte *Kedves Tamástól*, de a zenepedagógiának azt a szellemiségét is, mely különös fogékonyságot mutat szakmai szempontból a kamarazene —, politikai szempontból a közművelődés iránt.

— *Amióta kamarazenét tanít, vonósnegyese seregnyi fesztiváldíjat nyert, eljutott Koppenhágába, a fúvósötös pedig két éve Bayruthban is fellépett a nyári ünnepségeken.*

— *Elképzeléseink szerint a mai zeneoktatás nem nélkülözheti a kamarazenét, hiszen itt válik valósággá, amit a növendékek hangszeres főtárgyként tanulnak, s az ott szerzett készségeket, képességeket is itt kamatoztathatják. Ugyanakkor a kamarazene készíti föl a gyakorlati életre, hiszen növendékeink többsége mégis csak zenekarokban helyezkedik el, ahol nem hátrány, ha valaki gyakorlótan érkezik. Másfelől pedig a kamarazene tudja fölkelteni diákjaikban a kollektivitástudatot, alkalmas a közösségekben élő és annak dolgozó ember ki-munkálására, formálására.*

— *Visszatérve az előbb említett közművelődési profilra: intézetük a Móra Ferenc múzeummal közösen ismertetővel egybekötött koncertsorozatot hirdett szocialista brigádoknak. Azal a céllal, hogy a munkás-*

fiatalok ideális, festői környezetben ismerkedjenek az értékes muzsikával.

— *A sorozat szépen indult, aztán — megítélésünk szerint elsősorban módszertani hibák miatt — elsorvadt. Most úgy újítottuk föl, hogy Meszlényi László művész-tanárral beszél a fiataloknak, aki sajátos módon képes fölkelteni érdeklődésüket, így fogékonyabbá válnak az élő zenei illusztrációkra. Intézetünknek a közművelődési feladatok végrehajtásában vállalt tevékenysége a politikai munka. Éppen ezért a múzeumi koncertekhez hasonló programokat szervezünk a Kállay Éva leánynevelő intézetben, a DÉLÉP-nél, a textilművekben, a vasöntődében, az egészségügyi főiskolán és az orvosegyetemen, s mint a felsorolásból is látható, zömmel olyan intézményekben, ahol a zeneművészeti ismeretekben hátrányos helyzetű emberekkel találkozhatunk. Természetesen, ha újabb igények merülnek föl, szívesen bővítjük a kört. A közművelődési feladatokban jelentős szerep jut növendékeinknek. Azoknak, akik intézetünkől kisebb városok zeneiskoláihoz kerülnek, s akikről ott hasonló társadalmi fogékonyságot, a helyi közművelődési célok megvalósításához tevékeny sze-*

repvállalást kérnek majd. Már itt, a zeneakadémiai tagozaton hozzászoktatjuk a fiatalokat a koncertezéshez, s a későbbiek során szervezett formában gondoskodunk továbbképzésükről. Minden tanévben hat alkalommal fogadjuk Csongrád, Békés és Bács-Kiskun megyék zene-tanárait, s ezeken a továbbképzési szombatoknak lényege a hangszeres foglalkozások. Hasonló még nincs az országban, viszont erősen érdeklődnek iránta. El kell azt is mondanom, hogy a továbbképzésről annak ellenére sem mondunk le, hogy intézetünk úgynevezett objektív feltételei rendkívül mostohák, hiszen mindössze nyolc tantermünk van, a közös elméleti, az egyéni hangszeres órákra, a próbákra, a gyakorlásokra. Megítélésünk szerint a helyzet tartóhatatlan, bár hitünk szerint nem kilátástalan. Azt már csak félve teszem hozzá, hogy 67 növendékünk elenyésző arányban szegedi, s a vidékieknek előbb vagy utóbb olyan kollégiumi lehetőségeket kell keresnünk, ahol hangszerükkel gyakorolhatnak is. Mert meggyőződésünk szerint a vidéki zenei élet utánpótlását csak vidéken oldhatjuk meg.

Nikolényi István

Tanácstagok beszámolói

Szegeden ezen a héten tovább folytatódna a tanácstagok beszámolója. A tanácstagok beszámolója az alábbi helyeken és időpontokban találkozhatnak.

November 10-én, szerdán 17 órakor: dr. Csáki Éva, a 25-ös számú választókerület tanácstagja a Madách általános iskolában; Bézi Ferenc, a 76-os választókerület tanácstagja a felsővárosi párt-házban (Római körút 31.); Czírok Józsefné, a 83-as számú választókerület tanácstagja a Gera Sándor iskolában (Lidicei tér); Virágh István, a 120-as számú választókerület tanácstagja a Marika presszóban (Csonka u. 14.); Engi Vince, a 81-es számú választókerület tanácstagja a Balaton úti iskolában tart beszámolót.

17 óra 30-kor: Fehér Istvánné, a 43-as számú választókerület tanácstagja a Mező Imre általános iskolában (Csanádi u. 4-6.); Báló Miklósné, a 46-os számú választókerület tanácstagja az Ifjú Gárdában (Széregi út); Juhász Mária, a 118-as, Dobó Istvánné, a 119-es számú választókerület tanácstagja a Sárkány utcai könyvtárban. 18 órakor: dr. Sass Mihály, a 12 választókerület tanácstagja a Semmelweis kollégium társalgójában.

November 11-én, csütörtökön 17 órakor: dr. Szalai László, a 13-as számú választókerület tanácstagja a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola földrajzi előadótermében (Április 4. útja 6.).

18 órakor: Horváth Pálné, a 94-es számú választókerület, Zombori György, a 16-os számú választókerület tanácstagja az algyői kirendeltség tanácskozótermében; Link Mihály, a 127-es és Sebők Andrásné, a 128-as választókerület tanácstagja a kiskundorozsmai ifjúsági presszóban.

November 12-én, pénteken 17 órakor: Nagy István, a 78-as számú választókerület tanácstagja a Tisza-parti gimnáziumban, Stanics Béla, a 81-es számú választókerület tanácstagja a Gera Sándor iskolában (Lidicei tér); Harangozó Lászlóné, a 109-es számú választókerület tanácstagja a Gagarin általános iskolában; Sziládi Sándor, a 110-es választókerület tanácstagja az alsóvárosi párt-házban (Rákóczi u. 11.); dr. Tapody Dömötör, a 130-as számú választókerület tanácstagja a kiskundorozsmai tanácskháza épületében.

18 órakor: Nagy István, az 57-es számú választókerület tanácstagja a béketelep párt-házban; Major Gyuláné, a 68-as számú választókerület tanácstagja, Virág József, a 69-es számú választókerület tanácstagja, Müller Józsefné, a 70-es, ifj. Tóth Antal, a 71-es számú választókerület tanácstagja a Tarján 1-es számú általános iskolában.

November 14-én, vasárnap délelőtt 10 órakor Bóka Imre, a 136-os számú választókerület tanácstagja a Szechenyi külterületi iskolában tartja beszámolóját.

Súrlódástan

A tribológia — magyarul súrlódástan — az egymáson súrlódó felületek vizsgálatával foglalkozik, mint műszaki tudomány pedig a gépek kopását, kenését, súrlódását vizsgálja. Hétfőn e témával ötnapos konferencia kezdődött a Gépipari Tudományos Egyesület szervezésében a Technika Házában.